

Obsah

1	ÚVOD	7
1.1	Přístup k plánování v kapitalismu v dosavadní marxistické literatuře	8
1.1.1.	<i>Klasikové</i>	8
1.1.2.	<i>Vulgarizátoři</i>	9
1.1.3.	<i>Rozpornost současného stavu a aktuálnost otázky</i>	11
1.2.	Charakteristika vlastního přístupu	11
1.2.1.	<i>Předmět zkoumání a pracovní vymezení pojmu plánování</i>	12
1.2.2.	<i>Přístup k problematice a postup výkladu</i>	15
1.2.3.	<i>Několik poznámek k otázkám, které práce nezkoumá</i>	20
2	SELHÁVÁNÍ KLASICKÉHO TRŽNÍHO MECHANISMU JAKO ZDROJ TENDENCE K PLÁNOVÁNÍ VE VYSPĚLÝCH KAPITALISTICKÝCH ZEMÍCH	26
2.1.	Klasický tržní mechanismus	26
2.2.	Jednotlivé aspekty ekonomického a sociálního rozvoje a fungování klasického tržního mechanismu	27
2.2.1.	<i>Problematika agregátní proporcionality</i>	27
2.2.2.	<i>Problematika odvětvové proporcionality</i>	33
2.2.3.	<i>Problematika regionální proporcionality</i>	44
2.2.4.	<i>Problematika inovací</i>	48
2.2.5.	<i>Problematika sociálního rozvoje</i>	51
2.2.6.	<i>Od selhávání klasického tržního mechanismu k cílům a nástrojům hospodářské politiky</i>	56

2.3.	Klasický tržní mechanismus a podmínky umožňující plánování	57
3	ROZPORNÁ ÚLOHA VELKÝCH KORPORACÍ (MONOPOLŮ) PŘI ZRODU A PROSAZOVÁNÍ TENDENCE K PLÁNOVÁNÍ VE VYSPĚLÝCH KAPITALISTICKÝCH ZEMÍCH	59
3.1.	Velké korporace a jimi podmíněné změny v mechanismu fungování kapitalistické ekonomiky	59
3.1.1.	<i>Oligopolní trh. Od živelné formy rozvoje k formě charakterizované jako hra ekonomických subjektů</i>	60
3.1.2.	<i>Plánování velkých korporací</i>	62
3.2.	Velké korporace jako činitel vyvolávající potřebu státních zásahů a státního plánování	64
3.2.1.	<i>Jednotlivé aspekty ekonomického a sociálního rozvoje v podmínkách oligopolního trhu</i>	64
3.2.2.	<i>Dva základní směry státních zásahů korigujících narušení tržního mechanismu oligopoly</i>	71
3.3.	Velké korporace jako činitel umožňující státní plánování	75
3.4.	Poznámka k některým formulacím v ekonomické literatuře	78
4	ÚLOHA ZÁJMOVÝCH ORGANIZACÍ PRACUJÍCÍCH PŘI VZNIKU A PROSAZOVÁNÍ TENDENCE K PLÁNOVÁNÍ VE VYSPĚLÝCH KAPITALISTICKÝCH ZEMÍCH	80
4.1.	Institucionální infrastruktura zájmových organizací pracujících a jí podmíněné změny v mechanismu fungování kapitalistické ekonomiky	81
4.1.1.	<i>Institucionální infrastruktura zájmových organizací pracujících jako protiváha kapitálu</i>	81
4.1.2.	<i>Organizovaný trh. Další krok na cestě od živelné formy ekonomického dění k formě charakterizované jako hra ekonomických subjektů</i>	87

4.1.3.	<i>Jednotlivé aspekty ekonomického a sociálního rozvoje v podmínkách organizovaného trhu</i>	88
4.2.	Institucionální infrastruktura zájmových organizací pracujících jako činitel vyvolávající potřebu státních zásahů a státního plánování	95
4.3.	Institucionální infrastruktura zájmových organizací pracujících jako činitel umožňující plánování	102
5	RŮST STÁTNÍHO INTERVENCIONISMU JAKO PŘEDSTUPEŇ STÁTNÍHO PLÁNOVÁNÍ	106
5.1.	Růst úlohy státu v ekonomice kapitalistických zemí	107
5.2.	Růst ekonomické úlohy státu jako faktor umožňující plánování	112
5.2.1.	<i>Celková úvodní charakteristika problematiky</i>	112
5.2.2.	<i>Podrobněji o sektoru státních podniků</i>	115
5.2.3.	<i>Podrobněji o rostoucím významu státního rozpočtu</i>	116
5.2.4.	<i>Poznámka o rostoucí úloze státu v oblasti úvěru a peněžní politiky</i>	120
5.2.5.	<i>Poznámka o úloze administrativního řízení</i>	122
5.2.6.	<i>Shrnutí z hlediska různých stránek hospodářského a sociálního rozvoje</i>	122
5.3.	Růst státního intervencionismu a vznik státního sektoru jako činitelé vyvolávající potřebu plánování	124
6	STÁTNÍ PLÁNOVÁNÍ VE VYSPĚLÝCH KAPITALISTICKÝCH ZEMÍCH. VZNIK A CELKOVÁ CHARAKTERISTIKA	129
6.1.	Od státního intervencionismu ke státnímu plánování	129
6.2.	Organizačně institucionální stránka plánování	134
6.2.1.	<i>Organizace, respektive procedura sestavování plánů</i>	135
6.2.2.	<i>Plánovací orgány</i>	135
6.2.3.	<i>Účast orgánů státní moci na plánování</i>	140
6.2.4.	<i>Účast různých zájmových organizací na plánování</i>	140
6.3.	K otázce metod tvorby plánů	143

6.3.1.	<i>Metoda ekonometrického modelování a metoda pokusu a omylu. Jejich uplatnění v praxi tvorby plánů ve vyspělých kapitalistických zemích</i>	144
6.3.2.	<i>Projekce, prognóza, plán</i>	148
6.3.3.	<i>Metody tvorby plánu jako prostředek výběru a sladování cílů a nástrojů hospodářské politiky</i>	153
6.4.	<i>Plány, jejich obsah a rozsah</i>	161
6.4.1.	<i>Obsah a rozsah plánovacího dokumentu</i>	161
6.4.2.	<i>Cíle vytyčované v plánech vyspělých kapitalistických zemí</i>	163
6.4.3.	<i>Časový rozsah plánů ve vyspělých kapitalistických zemích</i>	168
6.4.4.	<i>Otázka komplexnosti plánů ve vyspělých kapitalistických zemích</i>	171
6.5.	<i>K otázce nástrojů uskutečňování plánů</i>	172
6.5.1.	<i>Podnikatelské klima jako nástroj realizace plánu</i>	173
6.5.2.	<i>Tzv. psychologické efekty plánu</i>	174
6.5.3.	<i>Vlastní nástroje realizace plánu</i>	180
6.5.4.	<i>K otázce podřizování nástrojů hospodářské politiky plánu</i>	188
6.6.	<i>Některá další vymezení pojmu „plánování ve vyspělých kapitalistických zemích“</i>	194
7	STÁTNÍ PLÁNOVÁNÍ VE VYSPĚLÝCH KAPITALISTICKÝCH ZEMÍCH. JEHO SPOJENÍ S TRHEM	199
7.1.	<i>Rysy plánování podmíněné jeho organickým spojením s trhem</i>	201
7.2.	<i>Otázka slučitelnosti různých státních zásahů do ekonomiky s reálným fungováním trhu</i>	203
7.2.1.	<i>Model tržního mechanismu</i>	205
7.2.2.	<i>Model státních zásahů do tržního mechanismu</i>	211
7.2.3.	<i>Rozlišení nástrojů globálních, selektivních a adresných</i>	218
7.2.4.	<i>Význam míry státních zásahů pro otázku slučitelnosti</i>	228
8	PLÁNOVÁNÍ VE VYSPĚLÝCH KAPITALISTICKÝCH ZEMÍCH. NÁSTIN TYPOLOGIE	230
8.1.	<i>Plánování integrované jednotným celostátním plánem a plánování takto neintegrované</i>	231

8.2.	Plánování konjunkturální a strukturální	233
8.2.1.	<i>Konjunkturální plánování</i>	234
8.2.2.	<i>Částečně strukturální plánování</i>	235
8.2.3.	<i>Všeobecné strukturální plánování</i>	236
8.2.4.	<i>Úvaha o perspektivách konjunkturálního a strukturálního plánování</i>	239
8.2.5.	<i>Poznámka o komplexnosti charakteristiky plánování konjunkturálního a strukturálního</i>	241
8.3.	Plánování jako katalyzátor trhu a plánování jako regulátor trhu	243
8.4.	Plánování monopolistické expanze versus plánování demokratických přeměn	244
8.5.	Plánování technokratické versus kooperativní	245
8.6.	Plánování formalizované a diskrétní	247
8.7.	Plánování informativní, indikativní, imperativní atd.	250
9	ZÁVĚR	254
9.1.	Plánování v kapitalismu a v socialismu	254
9.2.	Význam studia plánování ve vyspělých kapitalistických zemích pro praxi plánování v socialistických zemích	256
9.3.	Boj pracujících vyspělých kapitalistických zemí a plánování v těchto zemích	259
	Seznam použité literatury	261
	Věcný rejstřík	265
	Jmenný rejstřík	271